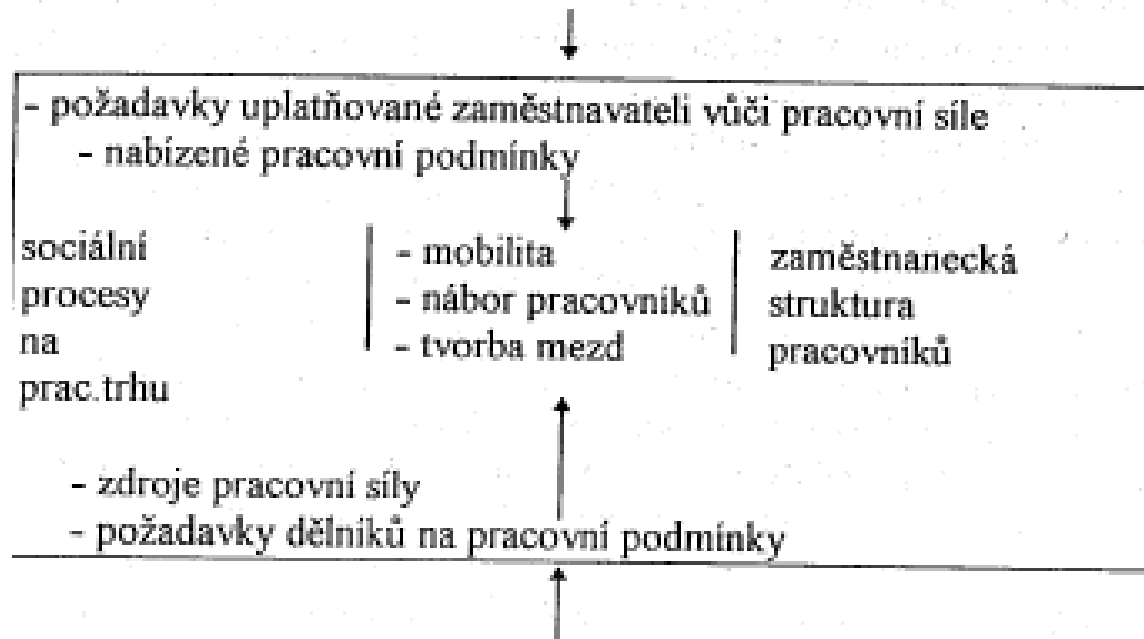

Segmentace pracovního trhu – dlouhodobá nezaměstnanost

Segmentace trhu práce

obr. 4 - procesy segmentace na pracovním trhu

poptávka po práci rozložená podle sektorů, profesních kategorií a kvalifikace

nabídka práce rozložená podle pohlaví, věku, kvalifikace, sociální příslušnosti atp.

Segmentace pracovníků

Teorie duálního trhu

- Primární x sekundární trh práce
- Formální x Neformální
- Interní x Externí (rozdělení na základě administrativních pravidel organizace)
 - Insider – outsider theory (institucionální ekonomické teorie trhu práce)
 - Náklady na obrat pracovní síly (bariéry přechodu)
 - Heterogenita a diferenciacie prací (požadavků na pracovní místo)
 - Heterogenita a diferenciacie pracovníků (teorie lidského kapitálu)

schéma 1 : dualita pracovního trhu

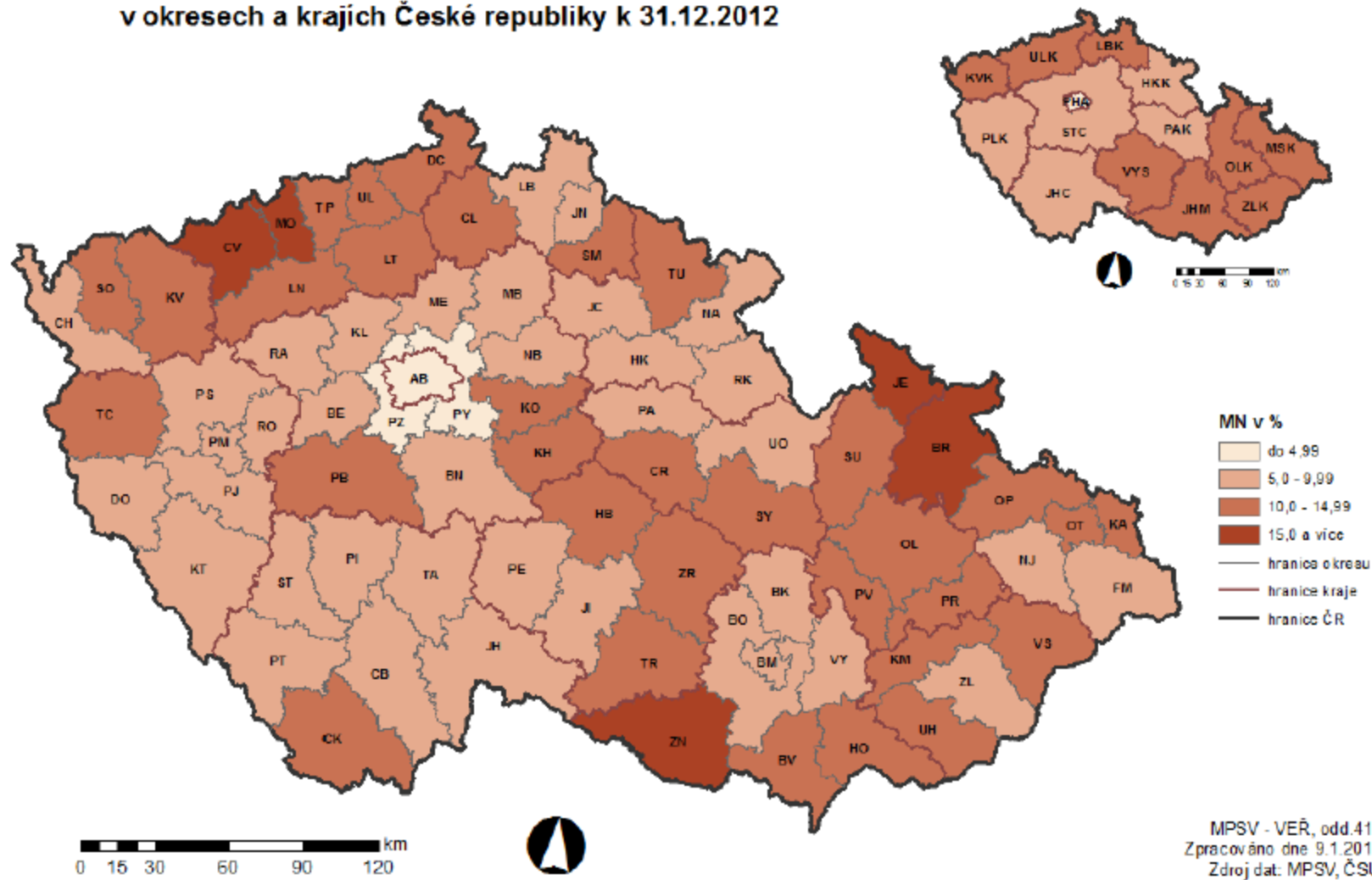
<u>segment pracovního trhu</u>	primární	sekundární
<u>typy zaměstnanců</u>	kvalifikováni	nekvalifikováni
<u>typy nezaměstnanosti</u>	frikční, cyklická	strukturální
<u>trvání nezaměstnanosti</u>	krátkodobé	dlouhodobé
<u>orientace politiky zaměstnanosti a pracovního trhu</u>	tržní makroeko- nomická orientace na růst a pracovní místa	selektivní orientace na pracovní sílu
<u>zaměření politiky pracovního trhu</u>	pasivní: kompen- zace příjmu	aktivní: tvorba pracovních míst a integrace nezaměstnaných

Regionální rozdíly

- Rozdíly v míře nezaměstnanosti
- Odlišná struktura nezaměstnaných

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI

v okresech a krajích České republiky k 31.12.2012

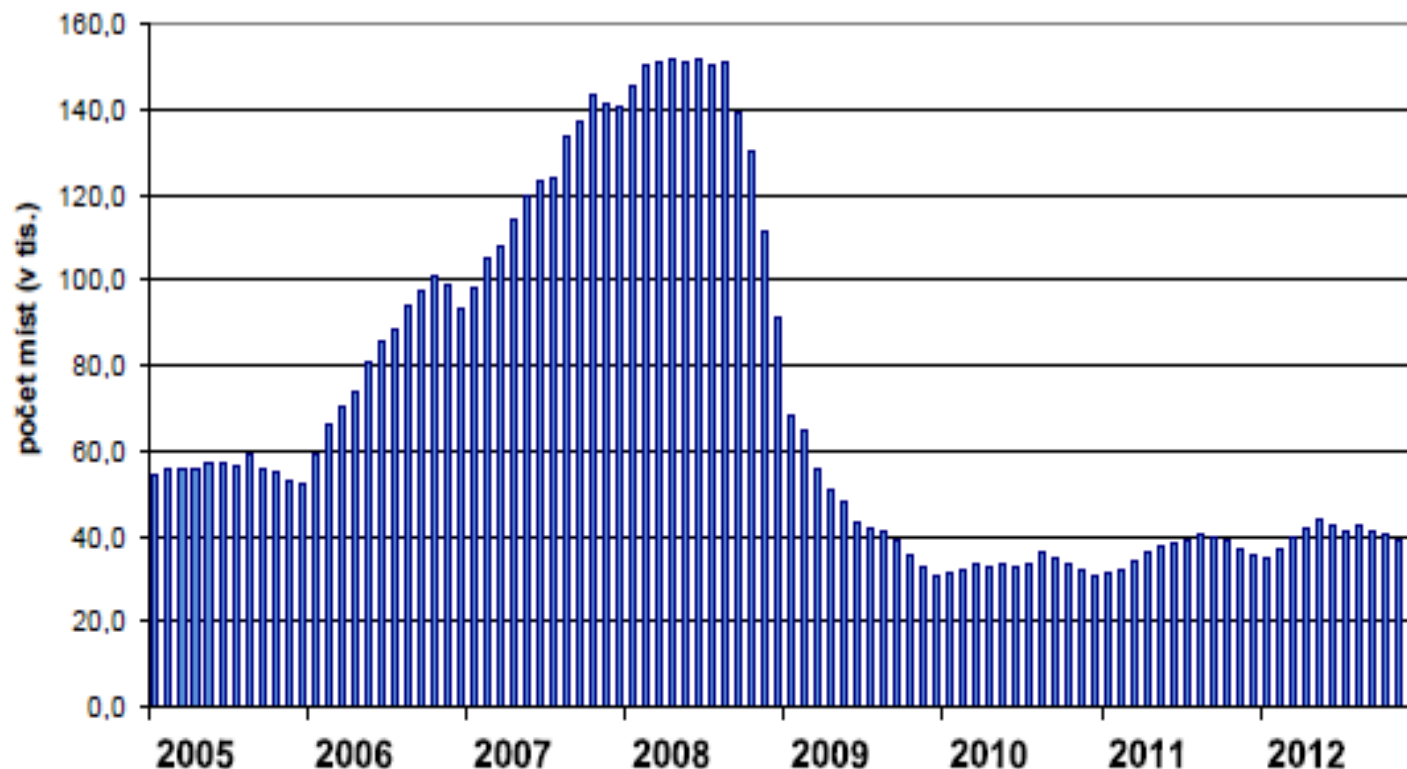

Míra nezaměstnanosti a počet uchazečů o zaměstnání v krajích ČR
(seřazené podle míry nezaměstnanosti k 31. 12. 2012)

tab. č. 20

Kraj	Evidovaní uchazeči o zaměstnání		z toho dosažitelní		Míra nezaměstnanosti v %	
	k 31.12.		k 31.12.		k 31.12.	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
1. Ústecký kraj	58 087	61 589	56 550	59 853	12,9	14,0
2. Moravskoslezský kraj	75 019	81 099	71 266	78 178	11,2	12,3
3. Olomoucký kraj	38 119	40 342	36 748	39 070	11,4	11,9
4. Karlovarský kraj	17 447	18 411	16 956	17 907	9,8	10,8
5. Zlínský kraj	29 418	32 100	28 445	31 567	9,4	10,4
6. Jihomoravský kraj	62 722	66 435	61 192	64 975	9,8	10,4
7. Liberecký kraj	23 286	24 185	22 323	23 330	9,5	10,3
8. Kraj Vysočina	25 605	26 963	25 187	26 689	9,4	10,2
9. Pardubický kraj	23 631	25 264	23 072	24 766	8,4	9,2
10. Královéhradecký kraj	22 185	25 210	21 462	24 519	7,5	8,6
11. Jihočeský kraj	26 450	28 767	25 511	27 763	7,5	8,4
12. Středočeský kraj	50 594	54 451	49 558	53 605	7,1	7,5
13. Plzeňský kraj	23 308	23 724	22 669	23 210	7,0	7,3
14. Hl. m. Praha	32 580	36 771	31 019	35 562	3,9	4,5
Celkem ČR	508 451	545 311	491 958	530 994	8,6	9,4

Vývoj počtu volných pracovních míst v období let 2005 - 2012

Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku

tab.č.18

	k 31. 12. 2011		k 31. 12. 2012		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Celkem	508,5	100,0	545,3	100,0	36,8	7,2
15 - 19 let	23,1	4,5	24,2	4,4	1,1	4,8
20 - 24 let	68,9	13,5	74,5	13,7	5,6	8,1
do 25 let	91,9	18,1	98,7	18,1	6,8	7,4
25 - 29 let	56,5	11,1	59,9	11,0	3,4	6,0
30 - 34 let	58,2	11,5	60,2	11,0	2,0	3,4
35 - 39 let	62,9	12,4	67,9	12,4	5,0	7,9
40 - 44 let	51,8	10,2	56,0	10,3	4,2	8,1
45 - 49 let	54,8	10,8	58,0	10,6	3,2	5,8
50 - 54 let	59,9	11,8	59,9	11,0	0,0	0,0
55 - 59 let	62,4	12,3	69,3	12,7	6,9	11,1
60 - 64 let	9,6	1,9	15,0	2,8	5,4	56,3
nad 65 let	0,3	0,1	0,4	0,1	0,1	33,3
nad 50 let	132,3	26,0	144,6	26,5	12,3	9,3

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

tab.č.19

	k 31. 12. 2011		k 31. 12. 2012		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	508,5	100,0	545,3	100,0	36,8	7,2
z toho:						
bez vzdělání	3,0	0,6	3,0	0,6	0,0	0,0
zákl. vzdělání	136,6	26,9	147,0	27,0	10,4	7,6
vyučen	201,2	39,6	223,6	41,0	22,4	11,1
středoškol. bez mat.	17,8	3,5	12,6	2,3	-5,2	-29,2
vyučen s mat.	24,7	4,9	19,6	3,6	-5,1	-20,6
gymnázium	13,8	2,7	11,9	2,2	-1,9	-13,8
SOŠ s mat.	79,1	15,5	91,8	16,8	12,7	16,1
vyšší vzdělání	3,7	0,7	4,3	0,8	0,6	16,2
vysokoškolské	28,5	5,6	31,4	5,8	2,9	10,2

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

tab. č. 20

	k 31. 12. 2011		k 31. 12. 2012		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	508,5	100,0	545,3	100,0	36,8	7,2
z toho:						
do 3 měsíců	152,1	29,9	154,8	28,4	2,7	1,8
3 - 6 měsíců	91,8	18,1	100,3	18,4	8,5	9,3
6 - 9 měsíců	46,7	9,2	53,2	9,8	6,5	13,9
9 - 12 měsíců	33,6	6,6	44,9	8,2	11,3	33,6
12 - 24 měsíců	82,3	16,2	82,1	15,1	-0,2	-0,2
nad 24 měsíců	101,8	20,0	110,2	20,2	8,4	8,3
nad 5 měsíců	282,0	55,5	311,5	57,1	29,5	10,5
nad 6 měsíců	264,5	52,0	290,3	53,2	25,8	9,8
nad 12 měsíců	184,1	36,2	192,2	35,3	8,1	4,4

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Segregace a diskriminace postižených osob

- Nahromadění sociálního rizika na trhu práce – riziko propouštění, riziko delší délky nezaměstnanosti
- Fixní neměnné charakteristiky – podle věku, pohlaví, rasy, apod.
- Diferenciace profesních kategorií

Strategie marginalizovaných osob

- Snaha proniknout na primární trh, nebo přijetí pozice na sekundárním trhu, popř. na neformálním v kombinaci se sociálními dávkami
- Strategie směřující mimo trh práce – klient sociálního státu, strategie jiných aktivit (bezdomovectví, šedá ekonomika..)

Dlouhodobě nezaměstnaní

- Způsoby měření dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl, míra, ČSÚ, MPSV)
- Pokles počtu dlouhodobě nezaměstnaných
- Podíl stále vysoký...
- Důvody poklesu: realizace projektů ESF, odchod do důchodu, opatření (pomoc v hmotné nouzi, životní existenční minimum), zpřísnění podmínek pro evidenci
- **Nyní nárůst!**

Dlouhodobá nezaměstnanost

- Ztráta pracovního místa na období přesahující určitou časovou hranici – delší jak 12 měsíců (dle metodiky ILO)
- Nebo podle přechodu z podpory v nezaměstnanosti na dávky hmotné nouze (5 – 6 měsíců) – dle MPSV
- Přetrvávající U – delší jak 24 měsíců

Příčiny dlouhodobé nezaměstnanosti

- 30-tá léta 20. stol. – velká hospodářská krize
- 70-tá a 80-tá léta 20. stol. – hospodářská krize
- 90-tá léta 20. stol. – nástupnické státy bývalého východního bloku
- *Současnost ?*

Marienthal – klasická studie masové U

- **30-tá léta 20. stol. – rozsáhlá ilustrace důsledků dlouhodobé U:**
 - **Plíživá rezignace**
 - **Finanční úpadek**
 - **Změny osobnosti**
 - **Rodinné konflikty**
 - **Omezení sociálních kontaktů**

70. léta – fenomén nové U

- Přestává platit kauzalita mezi vývojem U a hospodářským cyklem
- U přetrvává i v dobách ekonomické expanze
= *růst na výdajové straně rozpočtu*
- První ropný šok – embargo na vývoz ropy kartelem OPEC
- Druhý ropný šok – iránská revoluce + válka s Irákem

90. léta – „*nezaměstnanost jako nový životní styl*“

- Preference života nezaměstnaných na sociálních dávkách před vstupem na trh práce a životem z vlastní práce
- Vysoký nárůst dlouhodobé a přetrvávající nezaměstnanosti

Masová U

- Zasahuje více než 10 – 20% ekonomicky aktivního obyvatelstva

Deprivace ze ztráty zaměstnání

- Cíle, Status, Sociální kontakty, Strukturu našeho života, času
- Vzdělání – příprava na zaměstnání, Volný čas – regenerace pro další práci v zaměstnání

Freud (1963)

„práce je pouto, které nás váže k realitě. Jestliže nemáme povinnost ráno vstát a jít do práce, pak se ocitáme v nebezpečí, že nás ovládnou fantazie a emoce“.

Robertson (1987)

„i když bezprostředním efektem nezaměstnanosti je pokles příjmů, je pro nezaměstnaného nejbolestivější ztráta vlastní ceny v očích okolí“. (sociální smrt)

Náklady nezaměstnanosti – individuální

- Životní úroveň
- Absolutní deprivace (existenční ohrožení) a relativní deprivace (psychické strádání způsobené vyloučením z konzumu)

Paní Eliška (38 let, vyučená kadeřnice, ZPS – omezení práce ve stoje): *„Mám tři děti. Jsem rozvedená, a tak se mám co ohánět, abychom to všechno finančně zvládli. Terezce jsem minulý týden koupila nové kalhoty a teď je na řadě Anička. Na oblečení dětí dbám, aby si ve škole neřekli, že jsme nějaké socky a nosíme věci jen ze sekáče. To se raději uskromníme v jídle.“*

Strategie řešení nezaměstnanosti

- **Od welfare k workfare**

„Ten, kdo pracuje, se musí mít lépe než ten, kdo nepracuje“

„Ten, kdo se snaží, se musí mít lépe než ten, kdo je pasivní“

„Rychleji vyřešit životní situaci se vyplatí“.

Děkuji Vám za pozornost

Úkol na seminář (14.10.)

Vaším úkolem je připravit návrh reformy politiky zaměstnanosti ČR s cílem zvýšit flexibilitu pracovního trhu a současně zlepšit (nebo alespoň nezhoršit) úroveň zabezpečení zaměstnanců a žadatelů o práci (tzv. princip flexicurity).

Vymezte, v čem je z tohoto hlediska současný systém nevyhovující. Doporučte, politikou které země či zemí bychom se mohli nejspíše inspirovat. Jaké problémy českého pracovního trhu by zavedení tohoto konceptu mohlo pomoci vyřešit a naopak, jaká rizika jsou s implementací flexicurity spojena? Posudte, do jaké míry by bylo vhodné příslušný koncept v současné době do českých podmínek implementovat. Zhodnoťte dopady takové reformy na veřejné rozpočty.